

NEVŞEHİR, KALDERASI

TAHİR ÖNGÜR₁ *M.T.A. Enstitüsü, Ankara*

Kayseri - Niğde - Aksaray - Gülşehir dörtgeni içinde yayılan kül akıntısı tüflerinin püskürmeleri ile ilişkili olarak oluşmuş bir kaldera çöküntüsü Nevşehir - Acıgöl arasında yer almaktadır.

Daha önce bölgede çalışanlar çalışma alanlarına göre Erciyes Dağı, Hasan Dağı ya da Sultansazlığı Çöküntüsü'nü kül akıntılarının püskürme merkezi olarak yorumlamışlardır.

Bu kül akıntısı alanındaki 7 ayrı ignimbitik kül akıntısı tüfü ve 4 kül döküntüsü tüfünün yayılımları Nevşehir Kalderası olarak adlandırdığımız yapısal ve biçimsel olgunun bunların püskürme merkezi olduğunu belirlemektedir.

Kaldera K, D ve G yanlarında üç basamaklı çembersel yardımcılarla sınırlanmaktadır. B yanında ve içinde kaldera sonrası yer yer perliti obsidyen ve vitrofir domları yer almaktadır. Bunların dizilimleri ve içlerindeki patlama kraterlerinin dizilimleri KKB-GGD uzanımlı kırıklıkları belirtmektedir. Domların oluşumu ve sonrasında Kumtepe külleri püskürmüş ve kül halkaları oluşmuştur.

Kaldera olasılıkla İncesu kül akıntısı ve Kumtepe kül püskürmeleri aşamalarında (4 ve 0,3 milyon yıl önce) oluşmuştur.

Kaldera KB-GD uzanımlı temel sırtı ile BGB-DKD uzanımlı bölgesel bir çizilenmenin kesim noktasında yer almıştır.

Gravite ölçmelerinin ilk sonuçlarına göre hemen doğusunda örtülmüş bir ön kaldera yer almaktadır.